

ΤΑ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΑΡΙΣΤΟΥΡΓΗΜΑΤΑ

ΤΟΥ ΑΛΕΞ. ΔΟΥΜΑ. ΠΑΤΡΟΣ

Ο ΥΙΟΣ ΤΟΥ ΜΟΝΤΕΧΡΗΣΤΟΥ

(Συνέχεια του «Κόμης Μοντεχρήστου»)

(Συνέχεια εκ του προηγούμενου)

—Κόριε κόμη, δηλαδή κόριε Βενεδέττε, δεν πιστεύω νάχετε την πρόθεσι νά με διδάξετε πατριωτισμό!... Είμαι, δ'τι είμαι, κι' εσείς είστε, δ'τι είστε!... Μοῦ εἶπατε ὅτι δὲν εἰσὶν Ἴταλός... Ἀφοῦ λοιπὸν δὲν εἰσὶν Ἴταλός, δὲν μπορεῖτε νά καταλάβετε τὰ αἰσθήματα καὶ τὴς διαθέσεις τῶν Ἰταλῶν!... Θέλετε νά μιλήσωμε γιὰ κανένα ἄλλο μικροζητημάκι!...

—Συζητήσεις θ' ἀνοίξω, τώρα, μ' ἕναν παληπραπατεῶνα καὶ πρῶην κλέφτη, ὅπως εἰς; δέκομε μ' ἕνα γέλιο σαρκαστικὸ ὁ Σάν-Πέτρο.

—Ὅχι δά! εἶπε μὲ τὸν ἴδιον σαρκασμὸ, ὁ Μπαρτολομέο. Ὁ ἄλλος ὁ κόσμος μπορεῖ νάχη βέβαια τὸ δικαίωμα, νά με λή κλέφτη κι' ἀπατεῶνα!... Ὅχι ἔμως κ' οἱ δολοφόνου κ' οἱ πρόστυχοι, ὅπως εἰς!

Διάβολε!... Ὁ Μπαρτολομέο, ὅταν ἀποφάσιζε νά γίνῃ ἥρωας, γινόταν καὶ μετὰ παραπάνω!

Ὁ Σάν-Πέτρο χλωμίωσε, μόλις δέχτηκε τὴν κατάστηθι αὐτῆ προσβολῆ. Δάγκασε τὰ χεῖλι του ὅμως, συγκράτησε τὸ κόλλησμά τῆς λύσασα του κ' εἶπε ψυχρὰ:

—Ἄς ἀφήσωμε στὴν ἄκρη τοῦς χαριεντισμοῦς καὶ τὴς φιλοφρονήσεως, φίλατε!... Κάνω ἀσχημα νά συζητῶ μαζὺ σου! Μονάχα, θὰ ἤθελα νά σοῦ πῶ τὸ ἐξῆς: Μὲ πρόδωσες!... Πούλησες στοῦς Ἰταλοῦς τὰ μου... κατὰ τὸν ἀντιβασιλεῖος Ραδέτοκι! Εἶσαι ἕνας κατὰσκοπος τῶν σουμοστῶν!

—Ὅπως τὰ λέει αὐτὸ, λέει ψέμματα! εἶπε σταθερὰ ὁ Μπαρτολομέο.

—Ἐκεῖνον ποῦ τὰ εἶπε αὐτὰ, λέγεταί Καρλόττα Μπαρτέλλι! περιωρίστηκε νά πῆ ψυχρὰ ὁ Σάν-Πέτρο.

Ὁ Μπαρτολομέο εἶχε δυὸ πάθη φλογερὰ στὴν ψυχὴ του. Τὸ ἕνα, τὸ κρυφὸ, ἦταν ἡ φιλοσοφία του. Καὶ τὸ ἄλλο, τὸ φανερό, ἦταν ἡ λατρεία του κ' ἡ πεποίθησις του πρὸς τὴν ἐρωμένη του. Γι' αὐτὸ, ὅπως οὐκ ἐπιφάνεια τὸ κεφάλι του κ' εἶπε:

—Ἡ Καρλόττα Μπαρτέλλι, οὐ εἶπε, οὔτε θὰ πῆ ποτὲ τῆς τὴς ψευτιῆς ποῦ μοῦ ἀραδιάζετε ἐδῶ!... Δὲν εἶμαι ἐνοχος, δὲν ἔχω ἴσως νά διολογήσω κ' ἡ Καρλόττα Μπαρτέλλι δὲν εἶπε αὐτὰ τὰ πράγματα!...

—Εἶσαι βέβαιος, ὅτι δὲν τὰ εἶπε; ρώτησε ειρωνικά ὁ Σάν-Πέτρο.

—Βεβαίωτος!... Ἐκτός ἀν τὴν ἐναγκαλιάσατε με ἄτιμα μέσα, νά πῆ πράγματα ἀνύπαρκτα, τὰ ὅποια οὔτε ἡ ἴδια θὰ πιστεῖ!

—Ἄτιμα μέσα!... Ὁ, ὦ!... εἶπε μετὰ σαρκασμὸ ὁ κόμης. Ἄτιμα!... Εἶνε κι' αὐτὸ μὴ λέξις ἡ ὅποια—σάν τόσες ἄλλες—ἔχασε πειὰ τὴ σημασία τῆς!... Ὅχι, φίλε μου!... Τὸ μόνο μέσον ποῦ μεταχειρίσθηκα, γιὰ νά τὴν ἀναγκάσω νά μιλήσῃ, εἶνε αὐτὸ καὶ μόνο!... Κι' ἐξὸ τώρα εἶπως θέλει χαρακτηρισθῆ!...

Κι' ὁ Σάν-Πέτρο, ἀποτελειώντας τὴς ειρωνικῆς του φράσεις, ἔβγαλε τὸ πιστόλι του καὶ τῆδειε στὸν Μπαρτολομέο!

Ὁ δὴθεν ταγματάρχης ὀδύγησε, μόλις ἀντίκρισε τὸ γαλόθιδον καὶ θανάσιμον αὐτὸ «μέσον». Ἐνοιῶθε καλά, ὅτι μπορεῖ νά ἦταν ἄτιμο τὸ «μέσον» αὐτό, εἶχε ὅμως τὸ χάρισμα συγκρόνου νά εἶνε πιστικώτατο!

Τὴ νάκανε ἡ δυστοχιμένη ἡ Μπαρτέλλι;... Γυναίκα ἦταν καὶ μάλιστα τόσο δειλὴ, ὅσο ἦταν καὶ τρυφερή!... Τῆς ἔδειξαν τὸν

θάνατο—μεταμφιεσμένον σὲ δίκανον πιστόλι—τὴν ἔσυραν στὴν ἀνάκρισι, τὴ φοβήρισαν κ' ἡ φτωχὴ φοβήθηκε καὶ μίλησε!

Ἦταν βέβαια σοβαρωτάτη, ἡ πράξις τῆς. Τὴν ἤξερε πιστῆ, ἀφαισιωμένη καὶ φιλεπάτριδα τὴν Καρλόττα του ὁ Μπαρτολομέο καὶ τῆς εἶχε ἀποκαλύψει πολλὰ μυστικὰ τῆς συννομικτικῆς ὀργανώσεως, τῆς ὁποίας ἦταν κι' αὐτὸς μέλος... Κ' ἡ Καρλόττα του «μίλησε»!...

Ἄλλά... Ποῖος θὰ μποροῦσε ποτὲ νά τὴν κατηγορήσῃ γι' αὐτό;... Κ' οἱ πῶ γυναικίους ἄνδρες συχνά—κ' οἱ πῶ λιγδολογοῦ, ἀκόμη—ὄχι μονάχα μιλοῦν, ἀλλὰ καὶ φλυαροῦν κυριολεκτικῶς ὅταν νοιώσουν τὴν ψυχρὴν κἀνὴν ἑνὸς πιστολίου στὸν κρόταφόν του!

—Εἶσαι, λοιπὸν, ὄχι μονάχα ἄτιμος, ἀλλὰ κι' ἄναδρος! εἶπε ζωνηρὰ ὁ Μπαρτολομέο, ἀποφασισμένως νά γίνῃ ἥρωας. Γιατὶ μονάχα οἱ θανάδρου ἀπειλοῦν καὶ βασανίζου γυναικίς!

Ἄρκει! οὐβίαισε θυμωμένως τώρα, ὁ Σάν-Πέτρο, Πάμε, ἢ σὲ σκοτώνω!... Ἐσχῆς, σοῦ φαίνεται, ὄχι μόνον τὸ πιστόλι ποῦ κρατῶ, ἀλλὰ καὶ τὰ σφύρια καὶ τ' ἀγκίστρια καὶ τὰ πυρομμένα σίδερα, ποῦ θέλεις ὀλόγυρα σου!... Λοιπὸν, ἀν θέλῃς νά μὴν τὰ δεκμάσωμεν ὅλα αὐτὰ ἡ σάρκες σου, μίλησε!... Πές μου γιὰ μερικὰ πράγματα, τὰ ὅποια δὲν ἤξερε ἡ Καρλόττα σου νά μοῦ ἀποκαλύψῃ!... Καὶ πρῶτα-πρῶτα, θέλω νά μάθω τὸ ἐξῆς: Ποῦ ἔρρισκεται τὸ μυστικὸ καταφύγιον, σὸ ὅποιο σὺνέρχοντα οἱ σου «μότα» γιὰ τὴς πῶ ἐμπιστευτικῆς σουβερσίας τῆς;

—Δὲν ξέρω! εἶπε ὀπλᾶ, ὁ Μπαρτολομέο.

Τὸ πρόσωπο τοῦ Σάν-Πέτρο φῦσαε καὶ παραμορφώθηκε ἀπὸ λύσσα. Ἐσκυψε ἀπειλητικῶς στὸ θῦμα του καὶ μούγκρισε ὀποκωφά:

—Αὐτὰ νά σοῦ λείπουν, παληάνθρωπε!... Μίλησε, ἀλλιῶς θὰ ἐρεάσης αἷμα!... Ἐρεῖς, καὶ καλοῦξερὶς μάλιστα, τὸ μυστικὸν τοῦς καταφύγιου!... Σοῦ εἶχαν ἐμπιστοσύνη, ἐμένα!... Ἀφοῦ κ' ὁ ἴδιος ὁ ἀρχηγός τοῦς, ὁ μαρκήσιος Ἀολίττα—τὸν ὅποιο ἔχω ἐπίσης στὴ διάθεσί μου καὶ φυλακισμένον—σοῦδεινε ἀπόλυτη ἐμπιστοσύνη!... Λοιπὸν, μίλησε!... Βγάλε τὸν γλωσσὸδὲ τῆς σου!

—Δὲν ξέρω, εἶπα!... Σὲ γέλασαν, ἐκεῖνοι ποῦ σοῦ εἶπαν ὅτι ξέρω!...

—Μίλησε ἀχρεῖε, γιὰτὶ θὰ πεθάνῃς στὰ βασανιστήρια! οὐβίαισε ἐξάλλος, ὁ Σάν-Πέτρο.

—Δὲν ξέρω! εἶπε μετὰ ξεροκέφαλη ἐπιμονή, ὁ Μπαρτολομέο.

Καὶ παίρνοντας ὄψος ἀτρομῆτου σαρκασμοῦ, πρόσθεσε:

—Μὰ γιὰτὶ, φίλατε Βενεδέττε, ἀποτείνεσαι σὲ μένα ποῦ δὲν ξέρω;... Γιατὶ δὲν πᾶς νά σοῦ τὰ ἀποκαλύψῃ ἔλ' αὐτὰ ὁ μαρκήσιος Ἀολίττα, ἀφοῦ τὸν κρατᾶς κ' ἐκεῖνον στὴν ἐξουσία σου;

—Λούφαζε, παληάνθρωπε!... Βουθάσου, εἰδεμὴ σὲ λυῶνω! ἔβρυχηθηκε ὁ Σάν-Πέτρο ἐξετρελλωμένος.

Δὲν τὸν ζεμάτισε τόσο πολὺ ἡ ειρωνεία τοῦ Μπαρτολομέο, ὅσο τὸ ἀκουσμά τοῦ δνόματος τοῦ μπιστοῦ ἀνιζήλου τῆς!... Θυμήθηκε τὴ Λουκιόλα ὁ Σάν-Πέτρο κ' ἡ ἀνοιχτὴ πληγὴ τῆς ἐρωτευμένης του καρδιάς τὸν ἔκαψε ὀδυνηρὰ: Μήπως δὲν ἦταν αὐτός, ὁ διωγμένος ἀπ' τὴ Λουκιόλα του, ἐνῶ ὁ Ἀολίττα ἦεν ὁ εὐτυχὴς ἀντιζήλος του;

Ὅπως, κατῶρθωσε νά συγκρατήσῃ σὲ σχετικὴ ἡρεμία τὰ λογικὰ του ποῦ σάλευαν, ὁ ἀ-

Μπαρτολομέο

τιμες Σάν-Πέτρο. Κατόρθωσε επίσης να πιασθή και τὰ ἐπιθυμημένα νεβρά του, Σάν άνθρωπος κι' ἐγκληματίας ψυχρός κι' ὑπερδύσκολος, παραμέρισε τὴν αἰσθηματικὴν του ὑπόθεσιν—μὲ μιά ἀγρία ψυχικὴ προσπάθειαν—καὶ καταπάτησε ξανά μετὰ τὴν ἐπαγγελματικὴν του : Ἦταν ἕνας ἀπευθὺς κατάσκοπος τῶν Αὐστριακῶν κι' ἔπρεπε νὰ θυῶν ὁ ἕνα τέλος ἰκανοποιητικὸ τῆν θδελυρὴ ὑπόθεσιν, μετὰ τὴν ὅποια τὸν ἐπεφόρτισαν ἐκεῖνοι πού τὸν πλῆρυναν !

Γι' αὐτό, πνίγονταν—ὅπως εἶπαμε—τὴν ἀγανάκτησιν του καὶ τὴ λίσσα του, κατόρθωσε εὐθὺς ἀμέσως νὰ...χαμογελάσῃ !... Ἄφησε στὴν ἀκρὴ τὸ ἀπειλητικὸ του ὕφος, ὀπλιστικὴ μετὰ χαμόγελο εὐμενίας, κι' ἀπειρῶν ὑποσχέσεων, κι' εἶπε μετὰ συγκατάθεσιν στὸν Μπαρτολομέο :

—Ἐλα, πᾶμε πειά!... Βλέπεις ὅτι μετὰ τὰ λόγια σου μετὰ ἀναγκάσει νὰ παραφέρωμαι καὶ νὰ σὲ θρίζω καὶ νὰ ξεχνῶ ἐπίσης τοὺς τόσους δεσμούς που μᾶς συνδέουν μετὰ τὸ παρελθόν !
—Χμ!... σκέφτηκε δὺσπιστα ὁ Μπαρτολομέο. Αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος εἶνε ἀλεπού κι' ἐχθρὸν μαζύ!... Ἄς ἔχουμε λοιπὸν τὸν νόθον μά!

Ὁ Σάν-Πέτρο, πὸ μελιτάλαχος, καὶ χωρὶς ν' ἀντιληφθῆ τὴν μυστικὴν αὐτῆ ἐπιφυλάξειν τοῦ φρονιμοτάτου Μπαρτολομέο, ἔξακολούθησε :

—Λοιπὸν;... Δὲν θυμάσαι τὸ παρελθόν;... Δὲν εἶδες, τί ὄρατα καταρθώναμε τότε νὰ συνεννοηθοῦμε οἱ δύο μας;... Γιατί λοιπὸν νὰ μὴ συνεννοηθοῦμε θαυμάσια καὶ τώρα;... Ἐλα μαζί μου, γίνε ὄργανό μου καὶ θὰ χορτάσῃς ἀπὸ πλοῦτιν καὶ τίμειν!... Πέσ μου αὐτὰ πού ἐξέεις, καὶ τότε...

—Μὰ γιατί δὲν πᾶς νὰ σοῦ γὰ πῆ ὁ Ἀσλίττα; ἐπέμεινε ξανά μετὰ πεισματάρικη ἀφέλεια ὁ Μπαρτολομέο.

—Νὰ τὸν πάρῃ ὁ διάβολος, αὐτὸν τὸν Ἀσλίττα ! Ἐφώνισεν κοκκινίζοντας πάλι ἀπὸ θυμὸ ὁ Σάν-Πέτρο.

Ἄλλὰ καὶ πάλι καταπίνοντας τὰ φαρμακερὰ ὄσπρια τῆς λύσσας του, ἀπόφασιν νὰ κἀν μὴ τελευτήσῃ προσπάθειαν, λέγοντας :

—Γιατί μετ' ἀτέλειαν στὸν Ἀσλίττα, φίλε μου;... Ὁ καταραμένος αὐτός, εἶνε μαρκήσιος κι' εὐπατριδῆς!...Κι' ὅσοι ἀνήκουν στὴ συνομοταξίαν αὐτῶν τῶν ἡλίθιων διπῶν, ἔχουν τὴν ἡλιθιότητα νὰ νομίζουν τοὺς ἑαυτοὺς τὸν ὡς προνομιούχους κι' ἀποκλειστικὸς κατόχους τῆς ἡλιθίας ἀκόμη «Τιμῆς»!... Ναι, θὰ προτιμῶ νὰ φάῃ ψητὴ τῆ γλώσσα σου, ὁ καταραμένος αὐτός μαρκήσιος, παρὰ νὰ «ΠΡΟΔΩΣῃ ΑΤΙΜΩΣ» τοὺς συνενόχους του !... Κατάλαθες;...

Καὶ μὴ ὕφος ἐμπιστευτικὸ καὶ μετὰ φωνὴ πὸ χαμηλὴ καὶ πειστικὴ, πρόσθεσε :

—Ἐνὼ σοῦ κι' ἐγὼ, δὲν δεσμευόμαστε ἀπ' τὴν ἡλιθίαν αὐτῆς προλήψεσιν !... Ἄν ξέρομεν κατὰ πρῆπει νὰ τὸ λέμε καὶ νὰ τὸ προδύνομε ἀμέσως, ἐφόσον μάλιστα ὁ θάσομε νὰ ὀφελῆθομε τόσους ἀνέλπιστους καὶ μεγάλης ἀμοιβῆς !... Ἐλα, φίλε μου Μπαρτολομέο!... Μίλησε!... Τόσο ἐγὼ ὅσο κι' εὐ, καταγύομασε ἀπὸ σκυλλογί, καταγύομασε ἀπ' τὸν δγλο!... Δὲν ἔχομε ἐμεῖς προλήψεσιν νὰ μᾶς δεσμεύουν, ὅπως ἔχουν οἱ δῆθεν εὐπατρίδας ἐκεῖνοι!

—Ἐδῶσα λόγον τιμῆς, ψιθύρισε ὁ Μπαρτολομέο καὶ γι' αὐτὸ δὲν...

—Πήγαίνε πνίξου, θλάκα! Ἐφώνισεν ἀσυγκράτητος πειά, ὁ Σάν-Πέτρο. Τί λόγον τιμῆς ἔδωσας, ξεμαρμαμένε; Πού τὴ θρῆξες εὐ τὴν τιμῆ, τώρα αὐτὸ καλομαξίαν σου νεράματα ;

Καὶ μετὰ ἀνέκρασθη εἰρωνεῖα πρόσθεσε :

—Ξεχνᾶς ὅτι εἶσαι ἕνας ψευτοπαγιστάρης;... Ξεχνᾶς ὅτι ἄλλοτε σφετεριστικὴς ἔνους τίλους καὶ μὲν ἔνους πρίγκηψιν Καβαλκάντι ἀπὸ κοινῶν ἀπειριῶν πού ἦσαν;... Ξεχνᾶς, ὅτι τὸσον καιρὸ τώρα εἶσαι ἕνας τρόφιμος χαρτοπαγιῶν κι' ὅτι κλέβεις ἔλεεινὰ καὶ πρῶτοταυ ὅσους χαρτοπαίκτης μορεῖς νὰ κλέψῃς;... Ἐλα λοιπὸν σ' ἄ λογικὰ σου κι' ἄφησε τὴν «Τιμῆ» ἀπὸς ἡλιθίους!... Ἄλλοιως, θὰ κἀνης τὴ στενωπὴν γυρομαζιμάσους τώρα—μετὰ τὴς ἀξίωτιμες ἐκείνης ταναλίας, τῆς τοιμητιδῆς, τ' ἀγκιστρίαν καὶ τὰ πυρῶματα σίτερα πού βλέπεις ἐδῶ στὸν τοί-

χο κρεμασμένα!

Ἐίπαμε ὁμως πὸ πάνω, ὅτι ὁ Μπαρτολομέο εἶχε ἀποφασίσει νὰ γίνῃ ἥρωας!... Συχνὰ παρητηρόντα τέτοιον εἶδος μεγάλης χειρωνακίας κι' ἐυγενικὰ αἰσθητικῶν, σὲ ἀνθρώπους ἀπ' τοὺς ὁποῖους δὲν θὰ τὰ περίμενε ποτὲ κανένας!...

Ἄδιαφόρησε, λοιπὸν, γιὰ τὰ ἀπαίσια σύνεργα τῶν θασάνων πού ἄκουσε, ὅπως περῆσαν τὸ κεφάλι του κι' εἶπε :

—Ναι, εἶμαι καὶ κλέφτης κι' ἄπειτανας κι' ὅτι ἄλλο εὐαρσθήθηκες νὰ μὸς θυμήσης, ἀγαπητὴ Βενεδέττο!... Ἄλλὰ εἶμαι ὁμως κι' ἴταλός!... Ὅπως δὲν ξεχνᾶς τὴς μουνητόρες πού παρῆλθόντος μου, εἶσαι δὲν ξεχνᾶς ἐπίσης τὰ καθήκοντά μου πρὸς τὴν πατρίδα μου.

Καὶ μ' ἀληθινὴ μεγαλοπρέπεια ὕφους καὶ παραστήματος, πρόσθεσε :

—Υπήρξα παληῶθρωπος, ἀλλὰ προδότης δὲν θέλω νὰ γίνω!... Πάρτο λοιπὸν ἀπόφασιν, κύριε Βενεδέττο, πήγαίνε στὸ διάβολο καὶ κἀνε ὅτι θέλεις!

Ὁ Σάν-Πέτρο γλῶσσιμα, Ἄρπαξε ἀπ' τὸ μπράτσο τὸν Μπαρτολομέο, τὸν τράβηξε μαζύ του κι' εἶπε :

—Ἐλα δῶ, νὰ σοῦ δείξω κάτι!... Θὰ δῆξίς κατὰ πού τὴ ἐντύπωση θὰ σοῦ προέλησῃ, ὅπως θὰ γίνῃς φλωάρος σάν βατράχι στὴν ὄχθη τῆς λίμνης!

Πηλαῖσαν στὸν πλανὸ τοῖχο, κι' ὁ Σάν-Πέτρο ἐξεκρίμασε ἀπὸ κεῖ μὴ τεραστία σιδερένια περικεφαλαία. Τὴν ἔδειξε κατὸπιν στὸν περιεργὸ κι' ἄφρον Μπαρτολομέο καὶ τοῦ εἶπε μετὰ ἀγριο χαμόγελο :

—Τὴ βλέπεις αὐτὴ τὴν περικεφαλαίαν;... Χρονολογεῖται ἡ κατασκευὴ τῆς ἀπ' τὸν Μεσοῖον ἀκόμη!... Ναι, πρὸ τετρακοσίων ὡς πεντακοσίων χρόνων, κάποιος ἰσχυρὸς εὐπατριδῆς τοῦ Μιλάνου τοσάκουσε τὴ σύζυγόν του νὰ φιλή τὸν νεαρὸ ἀκόλουθόν του!... Καθόλου δὲν ἔκανε θόρυβο περιτόν, ὁ μυαλωμένος ἐκεῖνος εὐπατριδῆς!... Ὅσῃ σκηνῆς, ὅσῃ φωνῆς, ὅσῃ φοβερῆς ἔκανε, κι' ὅσῃ τε τὸ σπαθὶ τὸ τράβηξε γιὰ νὰ χορτάσῃ ἀπὸ αἵμα!... Ἐκανε ὅμως κατὰ πὸ ἀθόρυβο, ἀλλὰ κατὰ πὸ ἀποτελεσματικὸ : Ἐπᾶσε τὸν νεαρὸ ἀκόλουθόν του μετὰ διαφόρες κολακείας, τοῦ ἀποκαίμισε καθε δὺσπιστὴν καὶ φόβον καὶ τὸν ἔβαλε νὰ φορῆσῃ τὴν τεραστίαν αὐτὴν περικεφαλαίαν!... Ἐκεῖνος, ἀνύποπτος, τὴ φορέσῃ... Γότῃ ὁ εὐπατριδῆς, γοργὸς σάν ἀστρατῆ, τράβηξε αὐτὸν ἐδῶ τὸν μετὰ κρὸ αὐτῆ πού βλέπεις, κι' ἡ περικεφαλαία σφηνώθηκε ὀριστικὰ στὸ κεφάλι τοῦ δυστυχισμένου ἀκόλουθου!... Εἶνε περὶ τὸν ὀποθέτω, νὰ σοῦ πῶ, τί ἔγινε κατόπιν... Ἄν δὲν τὸ κατάλαβες ὁμως μόνος σου, σὲ πληροφοροῦ γιὰ τὸ ἔξῃς : Ὅτι ὁ ἀκόλουθος, μὴν μπορῶντας πειά ὅσῃ νὰ φάῃ, ὄντε νὰ πῆ, ἀλλὰ ὅσῃ καὶ νὰ κινήσῃ ἀπ' τὸ θῶρος τῆς σιδερένιας αὐτῆς φυλακῆς—ἡ ὅποια σφιχτόκλειε μῆσα τῆς τὸ κεφάλι του—πέθανε οὐγὰ σιγὰ!... Ναι, πέθανε ἕναν θάνατον μαρτυρικόν, ἀπὸ πείνα, ἀπὸ δίψα κι' ἀπὸ ἀπόληττον ἀκνησία, ἔσπλωμένος διαρκῶς χάμω στὸ πάτωμα κι' ἀρπάζοντας, καὶ θογγώνοντας ἀνιήσους!... Κατάλαθες τώρα τί σὲ περιμένει κι' ἔσένα, ἂν δὲν μίλησῃς;

Ὁ Μπαρτολομέο εἶχε κιτρινίσει σάν λεμόνι. Λαχάνιαζε ἀπὸ φρίκην, ὅσο ἔβλεπε τὸ τεραστιῶδες ἐκεῖνο ἐργαλεῖο τοῦ μαρτυρίου καὶ τοῦ θανάτου...

Ἦταν ἀκλόνητος ὁμως, στὴν ἥρωικὴ ἀπόφασίν του... Καὶ μὴ διαβολικὴ σκέψι, ἡ ὅποια περῆσε ξαφνικὰ ἀπ' τὸ μυαλὸν τὸν ἔκανε νὰ κιτρινίσῃ περισσότερο!...

Ἦταν πραγματικὰ διαβολικὴ, ἀλλὰ κι' ἀπίστευτῆς τρέλλας καὶ τόλμης ἡ σκέψις του αὐτῆ... Κ' ἦταν δυνατὸν νὰ πετύχῃ, μόνον ἂν πραγματοποιεῖτο μὲ ταχύτητα ἔκτελεσας ἀπάντασιν !...

Δὲν δίστασε καθόλου τότε, ὁ Μπαρτολομέο... Ἐπρόκειτο πειά γιὰ ζήτημα ζωῆς καὶ θανάτου...

Μ' ἕνα πῆμον τῆγρεως, ἀκατάγωνιστον σὲ σφοδρότητα καὶ σὲ γρηγοράδα ὤρμησεν ἐναντίον τοῦ Βενεδέττο... Τοῦ ἄρπαξε ἀπ' τὸ χέρι τὴν ἀνομιμὴν περικεφαλαίαν, τὴ σῆκωσε μετὰ ὑπερᾶνθρωπὴν προσπάθειαν καὶ τὴ σφηνῶσε στὸ κεφάλι του πρὶν ἔ-

Τὴν ἔβλεπεν στὴν ἀνάκρισιν, τὴν φοβερῆσιν...

